Załącznik nr 4 do Zarządzenia Nr RD/Z.0201-3/2020

KARTA KURSU

Nazwa	Metodologia badań w naukach o bezpieczeństwie
Nazwa w j. ang.	Research methodology in security sciences

Koordynator	Prof. Sergiusz Wasiuta	Zespół dydaktyczny
Punktacja ECTS*	3	

Opis kursu (cele kształcenia)

Wykształcenie umiejętności zaawansowanej analityki, prognozowania i projektowania systemów bezpieczeństwa państwa.

Warunki wstępne

Wiedza	➢ podstawowa wiedza z zakresu problemów bezpieczeństwa
Umiejętności	➢ umiejętność posługiwania się podstawową terminologią z zakresu bezpieczeństwa; ➢ umiejętność samodzielnej i grupowej pracy; ➢ umiejętność szukania, korzystania i analizy różnych źródeł; ➢ umiejętność jasnej prezentacji posiadanej wiedzy.
Kursy	➢ podstawy bezpieczeństwa narodowego

Efekty uczenia się

Wiedza	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych

	W01 K1_W01 Posiada zaawansowaną wiedzę na temat bezpieczeństwa jako nauki oraz wiedzę o jej miejscu i roli w obszarze nauk społecznych. K1_W03 Dysponuje wiedzą metodologiczną dotyczącą organizacji procesu badawczego w naukach o bezpieczeństwie, w tym wiedzą w zakresie formułowania celów i problemów badawczych oraz wiedzą umożliwiającą dobór metod, technik i narzędzi badawczych.	W01, ... P7S_WG P7S_WG

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01, ... K1_U01 Potrafi wykorzystać odpowiednie teorie, metody i narzędzia charakterystyczne dla nauk społecznych, do opisu i analizy zjawisk w zakresie bezpieczeństwa oraz do rozwiązywania złożonych problemów z obszaru nauk o bezpieczeństwie. K1_U04 Posiada umiejętność identyfikacji, dokonywania analizy i oceny problemów oraz związanych z nimi wyzwań, szans i zagrożeń. Posiada umiejętność projektowania rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa europejskiego i bezpieczeństwa państwa, wykorzystując w tym celu nowoczesne techniki multimedialne i wiarygodne źródła informacji.	P7S_UW P7S_UW

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01, ... K1_K01 Potrafi krytycznie ocenić posiadaną wiedzę oraz pogłębiać ją. Rozumie znaczenie zdobywania wiarygodnych informacji, w celu budowania własnej wiedzy, oraz znaczenie pozyskiwania właściwych danych do analizowania konkretnych procesów i zjawisk społecznych, w tym w szczególności procesów i zjawisk zachodzących w obrębie nauk o bezpieczeństwie K1_K02 Potrafi efektywnie analizować i trafnie interpretować przyczyny i przebieg konkretnych procesów i zjawisk społecznych (kulturowych, politycznych, prawnych, gospodarczych, wojskowych) w zakresie nauk o bezpieczeństwie	K01, ... P7S_KR P7S_KR

Organizacja													
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach											
		A		K		L		S		P		E	
Liczba godzin	15	15											

Opis metod prowadzenia zajęć

Metoda: wykład prowadzony metodą podającą z elementami dyskusji
Formy: prezentacja multimedialna, dyskusja

Metoda: ćwiczenia w grupie audytoryjnej
Formy: dyskusja, praca z tekstem, projekt indywidualny i grupowy, gry dydaktyczne

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01		x										x	
W02						x		x				x	
U01												x	
U02						x			x			x	
K01								x				x	
K02		x				x						x	
...													

Kryteria oceny	Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest uzyskanie pozytywnej oceny w odniesieniu do każdego efektu kształcenia zweryfikowanego przez udział w zajęciach w formie wystąpień i dyskusji oraz projektu badawczego przygotowanego przez studenta; weryfikacja także w trakcie konsultacji oraz komunikacji przez pocztę elektroniczną. Wykład: egzamin pisemny z całości materiału.
Uwagi	podstawowa znajomość faktów, terminologii oraz ich ogólna interpretacja

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

1. Epistemologia bezpieczeństwa narodowego – Ewolucja paradygmatów: od bezpieczeństwa państwa (state-centric) do bezpieczeństwa ludzkiego (human security).
2. Ontologia zagrożeń asymetrycznych i hybrydowych – Nowe wyzwania metodologiczne w badaniu działań podprogowych i dezinformacji.
3. Metodologia modelowania systemowego – Państwo jako system systemów; badanie zależności między infrastrukturą krytyczną a stabilnością ustroju.
4. Zaawansowana analityka strategiczna (Foresight) – Metody scenariuszowe i metoda delficka w prognozowaniu zagrożeń dla Polski (perspektywa 2035+).
5. Metodologia badań nad odpornością państwa (Resilience) – Jak mierzyć zdolność instytucji i społeczeństwa do przetrwania kryzysu.
6. Ilościowe modele oceny ryzyka – Wykorzystanie teorii gier i modelowania matematycznego w planowaniu obronnym.
7. Analiza sieciowa (SNA) – Badanie powiązań wewnątrz struktur przestępczych i terrorystycznych.
8. Big Data i AI w metodologii badań bezpieczeństwa – Możliwości i ograniczenia algorytmów w predykcji konfliktów (stan na 2026 rok).
9. Metodologia FIMI (Foreign Information Manipulation and Interference) – Badanie behawioralnych aspektów ingerencji obcych mocarstw w suwerenność informacyjną.
10. Metodyka badania infrastruktury krytycznej – Audyt i ocena podatności obiektów o znaczeniu strategicznym.
11. Badania jakościowe: Wywiad pogłębiony i Grupy Fokusowe – Pozyskiwanie wiedzy od elit polityczno-wojskowych.
12. Triangulacja w badaniach bezpieczeństwa – Łączenie metod jakościowych i ilościowych dla zwiększenia wiarygodności wyników.
13. Metodyka opracowywania raportów dla decydentów – Różnica między tekstem naukowym a policy paper/intelligence briefing.
14. Prawne i etyczne aspekty badań zaawansowanych – Praca z informacjami chronionymi, tajemnica państwowa a wolność badań naukowych.
15. Seminarium metodologiczne – Obrona założeń do pracy magisterskiej: operacjonalizacja zmiennych i dobór wskaźników.

Wykaz literatury podstawowej

- Cieślarczyk M., Metodologia badań bezpieczeństwa narodowego, Siedlce 2011.
- Dawidczyk A., J.Jurczak, Metodologia bezpieczeństwa w przykładach i zastosowaniach. Podręcznik akademicki. Wydawnictwo Difin, Warszawa 2022.
- Dawidczyk A., J.Jurczak. P.Łuka, Metody, techniki, narzędzia nauk o bezpieczeństwie
- Gierszewski J., Pieczywok A., Metodologiczne podstawy badania problemów bezpieczeństwa. Wydawca Difin, Warszawa 2020.

- Kitler W., Nauki o bezpieczeństwie. Teoria i praktyka, Warszawa 2022.
- Kuc B., Ścibiorek Z., Zarys metodologii nauk o bezpieczeństwie. Adam Marszalek, Toruń 2018.
- Nauki o bezpieczeństwie. Wybrane problemy badań, red. A. Czupryński, B.Wiśniewski, J.Zboina. Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpożarowej im. Józefa Tuliszkowskiego, Państwowy Instytut Badawczy, Józefów 2017.
- Praca dyplomowa z bezpieczeństwa. Wprowadzenie do badań. Wydawnictwo Difin, Warszawa 2016;
- Sabak Z., Wstęp do metodologii badań bezpieczeństwa Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej 2021.
- Sienkiewicz P., Metodologia badań bezpieczeństwa, Warszawa 2015.
- Ścibiorek Z., Zamiar Z. (red.), Teoretyczne i metodologiczne podstawy problemów z zakresu bezpieczeństwa. Podręcznik akademicki, Wyd. Adam Marszałek, Toruń *2016*
- Teoretyczne i metodologiczne podstawy problemów z zakresu bezpieczeństwa Podręcznik akademicki. Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2016.

  Wydawnictwo Difin, Warszawa 2019;
- Zenderowski R., Praca magisterska. Licencjat. Krótki przewodnik po metodologii pisania i obrony pracy dyplomowej, Warszawa 2024.

Wykaz literatury uzupełniającej

- Apanowicz J., Metodologia nauk, Wyd. Dom Organizatora, Toruń 2003;
- Babbie E., Podstawy badań społecznych, PWN, Warszawa 2013.
- Dawidczyk A., Jemioło T., Wprowadzenie do metodologii badań bezpieczeństwa, Wyd. AON, Warszawa 2008;
- Frankfort-Nachmias Ch., Nachmias D., Metody badawcze w naukach społecznych, Wyd. Zysk i S-ka, Poznań 2001;
- Krajewski M., O metodologii nauk i zasadach pisarstwa naukowego. Uwagi podstawowe, Wyd. Uniwersytetu Śląskiego, Gliwice 2010;
- Krakowski K (red.), Współczesne dylematy dydaktyki obronnej, Toruń 2015;
- Nowak S., Metodologia badań społecznych, PWN, Warszawa 2007.
- Sienkiewicz P., Metody badań nad bezpieczeństwem i obronnością, Wyd. AON, Warszawa 2010.
- Kośmider T., Kitler W. (red.), Metodologiczne i dydaktyczne aspekty bezpieczeństwa narodowego, Warszawa 2015;
- Cieślarczyk M., Teoretyczne i metodologiczne podstawy badania problemów bezpieczeństwa i obronności państwa, Wyd. UPH, Siedlce 2011.
- Majewski T., Ankieta i wywiad w badaniach wojskowych, Wyd. AON, Warszawa 2002.
- Sulowski S (red.), Tożsamość nauk o bezpieczeństwie, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2015;
- Szulc B., Metodologiczne i edukacyjne wyznaczniki nauk o obronności, Wyd. AON, Warszawa 2013.
- Wiśniewski B. (red.), Bezpieczeństwo w teorii i badaniach naukowych, WSPol., Szczytno 2011.
- Stach M., Metodologia badań bezpieczeństwa, „Safety and Security" 2012−2013, 6(9).

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	10
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	5
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	10
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	15
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	20
Ogółem bilans czasu pracy		90
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		3